

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Emigrările.

Stările nesănătoase din țară urnesc brațele muncitoare la emigrare. Mai înainte s'a pornit cei flămânzi, cari nu-și aflau aici câștig suficient pentru traiul de toate zilele, apoi cei împinși de stările sociale de acasă, la aceștia să asociară în urmă cei lacomi de a se îmbogăți, căci reclamu american s'a îngrijit de amestecare ademeniri. Așa s'a format curentul de emigrare și anume a celor mai viguroase puteri de muncă, cari lasă acasă femeie și copii, în gura prăpastei morale. Satele noastre alocurea au rămas fără brațe muncitoare, cu bătrânii, cu femeile și copii.

Am văzut aici acasă sfâșietoare scene de despărțire și mi-am zis: mare trebuie să fie sîla care desparte pe acei capi de familii de nevestele și copii lor striviți de durerea despărțirii. I-am văzut apoi în porturile din Hamburg, Brema și Fiume, punctele principale de imbarcare. Bieții oameni umblă pe acolo cași niște somnambuli așteptând să capete loc pe vapor, căci emigranții sunt cu miile și trebuie să aștepte uneori câte două săptămâni, până le vine vaporul. Locurile murdare unde sunt încartirați îți fac impresia desperațiunei; iar în vapoare te înecă zăduful murdăriei, încât îți vine să invidiezi aerul din grajdurile noastre. Mâncările sunt lături.

M'am dat în vorbă cu acești nenorociți, cari acum yăzură cu ochii mizeria în care au ajuns și porturile ca tot atâtea guri ale mării înfiorătoare. Însă nici aceasta nu-i înspăimântă de drumul apucat. Românul pleacă cu gândul la Dumnezeu. Vorba fiecăruia, cași la o inspirație, este: acasă am fost de perit, doar mă va ajuta Dumnezeu să-mi câștig ceva și iar întorc acasă la ai mei; Neamțul o ia flegmatic, pentru el țara e unde-i bine, ubi bene ibi patria; Slovaci e obicinuit, pleacă ca în vecini la neamuri, căci o parte a neamului său e în Europa, alta parte în America; numai unгурul injură și acolo, dar știți pe cine? Pe țara ungurească și instituțiile ei și ciudat, că jură a nu mai înapoi în Ungaria, dacă-și va afla acolo traiul vieții. Și când am văzut acest tablou înfiorător a luptei de existență, iarăș mi-am zis: mare trebuie să fie sîla ce dă acestor oameni pu-

terea de a suportă acel trai de viață și a luă pe moarte și viață lupta cu elementele pentru a-și câștiga în străini parale de o vatră de loc, pe șesul mănos al Ungariei.

Și am vorbit apoi cu om de al nostru, care a umblat aproape toată America și anume s'a ocupat pretutindenea de soarta emigranților nostri, Ca om inteligent, care altfel cunoaște din dungă în dungă toate statele europene și-a știut formă opinia despre America. Da vai de ei, îmi spune prietenul. Pretutindenea băjbăe ca furnicarele emigranții fără de lucru, flămânzi amușinând după câte o coajă de pâne. Aceștia ar înapoi acasă, dar n'au cu ce, iar altora le este rușine a și gândi acasă. Pe lângă mizeria, acestora e nimic mizeria porturilor zugrăvite mai sus. Ei bine, îi zisei, aceștia sunt cei fără de lucru, dar acolo sunt cei ce au lucru. Da, fu răspunsul, aceștia câștigă parale dar pe conta vieții. Emigrantul este considerat de un teren de exploatare și îi stoarce și sufletul din trup, începând lucrul cu lumina aprinsă și sfârșindul cu lumina aprinsă, ziua noaptea, fără rapaus este încolăcit întră mașinării, ca un verme, care nu ști momentul, când îl încolțește o roată ori alta. Dacă ar lucră și acasă așa, și acolo și-ar putea câștiga tot atâta. Vor fi excepțiuni cari ajung în locuri mai bune, dar aceia sunt puțini. Cu aceștia fac reclama agenții americani.

Paralele crunte ce ne vin din America ademenesc pe mulți și valurile emigrării devin tot mai mari. Pentru noi preoții și învățătorii neamului românesc nu este indiferent acest lucru, ci caută să-l apreciam din punct de vedere mai înalt, anume noi trebuie să cugetăm la aceea, că emigrările iau din caracterul bisericesc-național al poporului, desființează caminul familiar, sustrage resursele de existență a bisericeii și școalei face din țaran cosmopolit, ne perdem puterea de viață. Cu un cuvânt ne desființează ca biserică și neam.

Ce e de făcut dar în fața acestei situații? Mântuitorul Hristos ne învață, că păstorul cel bun să-și pună sufletul pentru oile sale. Preotul bun ajutat de învățător, să-și pună dar sufletul pentru drepturile poporului, ca să dispară acea sîla socială care îl împinge la desperația de a luă lumea în cap. Zic preotul și învățătorul, căci după cuvintele apostolului Pavel: unul este care samănă

celalalt care udă; iar Dumnezeu face să crească aceea ce în numele lui este sămănat și udat. A doua oară a crește poporul muncitor ca și acasă să câștige în tignă încă de mic aceea ce în America câștigă cu prețul sângelui. A treia oară să întărească în popor credința, că datorința noastră este a munci și a ne încredința în voia aceluia ce »face să crească» După cuvintele sft. Ambrosie: ora et labora.

Când credincioșii noștri să vor bucura de toate drepturile cetățenești și când în sufletul lor va prinde rădăcini iubirea de muncă și priceperea la lucrul mânilor sale, sfințit de credința și rugăciunile către »cel ce face să crească»; atunci să distrugă idolul mesidnității americane, care atâtea suflete ne-au răpit și atâtea mădulare viguroase au scos din corpul nostru.

Dacă preoțimea și învățătorimea nu se va ocupa cu aceasta afacere socială și nu-i va da direcția indicată de noi, atunci; acasă nu putem trăi de către cei puternici și luminați; iar în America nu, căci lucrul dat de ei este moarte pentru noi. Cu alte cuvinte avem, să perim cu frunza n' buză, chiar aici în dricul Canaanului Europei.

Adunarea generală a Asociațiunii aradane.

Duminecă în 29 Iulie v., s'a ținut adunarea generală a Asociațiunii aradane în sala Casei naționale.

Adunarea ținută își poate da seama de un succes, care este de cel mai bun augur, îndreptând la cele mai frumoase speranțe. S'a manifestat mult dor de muncă, ici coala însuflețire pentru urnirea din loc a Asociațiunii.

A stărnit însuflețire alegerea de președinte de onoare a P. S. Sale D-lui Episcop Ioan I. Papp, care este ia insaș cea mai bună cheazășuire a epocii de renaștere cum s'a numit această stăruitoare pornire de a da o nouă viață Asociației aradane. Să mai amintim apoi alegerea de vicepreședinți onorari a celor doi frantași arădani, d-nii Nicolau Oncu și Roman R. Ciorogaria, încredințarea celui mai de căpetenie post, cel al directorului, dlui Vasilie Goldiș, — și am luat orice ndoială privitoare la acest viitor. Adunarea următoare, care va întârziă cel mult până în toamnă, va fi roada dintăiu a noului comitet, alcătuit și el din oameni cu râvnă, pricepere și dor de muncă și sacrificiu.

Ținem să mai amintim aci, că averea Asociației aradane este de 18.609 cor. O cifră modestă dar însemnând totuși un temei gata pe care se poate zidi înainte. Adunarea a descărcat vechia direcțiune și indeosebi pe casierul din trecut d-l Sava Raicu, care a prezentat socotelile și valorile Asociației.

Încredințatul direcțiunii vechi, d-l Sava Raicu a ocupat scaunul prezidențial. De față au fost și domnii:

Mihai Veliciu, Vasilie Goldiș, dr. Ioan Suci, George Feier, Vasilie Pop, George Purcariu, Nicolae Marcu, Sever Bocu cu doamna, Fabrițiu Manoila, dr. Teodor Burdan, dr. Iust. Suci, dr. Dionisie Stoica, Ioan Costa, I. Groșorean, Ioan Moldovan, N. Ștef, dr. Iustin Marșieu, Ludovic Fazecaș, C. Lazar, dr. A. Boțoc, Ioan Pap, întreg corpul de funcționari dela Victoria ș. a., pe urmă dintre meseriași câțiva.

Dl Raicu salută adunarea și constatând prezența numărului de membrii recerut de statute o declară deschisă și capabilă de a aduce concluze valide. Propune să se aleagă un președinte și notar. Se aclamă de președinte dl Vasilie Goldiș, de notar dr. Emil Monția.

*

Urmează darea de seamă a vechiului comitet. Dl Sava Raicu citește raportul prezentat de vechea direcțiune.

Se alege o comisie căreia să i-se predee raportul spre cenzurare.

După o scurtă pauză, prin referentul d-l Sever Bocu, raportează că actele societății s'au aflat în deplină ordine.

Se purcede la restaurare. La propunerea dlui dr. Ioan Suci, adunarea proclamă cu însuflețire de

Președinte de onoare pe P. S. Sa D-nul Episcop

Ioan I. Papp;

Vice-președinți de onoare, dl Nicolau Oncu și Roman R. Ciorogariu;

Aceștia pentru conducerea adunărilor generale.

Apoi

Notar: Dr. Emil Monția.

Director: Vasile Goldiș.

Director secundar: Dr. Ștefan C. Pop, *Cassar*: Virgil Antonescu; *Econom*: Constantin Don; *Fisc*: dr. Iustin Marșieu; *Bibliotecar*: Cornel Lazar; *Notar*: Dr. Dionisie Stoica.

Membrii în comitet: Dr. I. Suci, M. Velici, Sava Raicu, Dr. Iust. Suci, Dr. C. Iancu, N. Mihulin, I. Costa, Iust. Olar, I. Moldovan, G. Purcariu, P. Truța.

Terminându-se ordinea de zi nou alesul director executiv al Asociației aradane, dl V. Goldiș, rostește o cuvântare de însuflețire pentru inaugurarea unei epoci de muncă și de viață în sânul asociațiunii noastre aradane.

În 31 Iulie v. o comisiune, în frunte cu P. C. S. Roman R. Ciorogariu noul vicepreședinte, s'a prezentat P. S. Sale D-lui Episcop Ioan I. Papp, rugându-l preagrățios să binevoiască a primi sub scutul său părintesc asociațiunea și în calitate de președinte al ei, ai da sprijinul pentru o nouă epocă de înflorire la care însuflețirea celor din jurul P. S. Sale, a fiilor săi sufletești vrea să înalțe marele interese culturale ale neamului nostru.

P. S. Sa căruia totdeauna îi zace la inimă interesele bisericesti și culturale ale eparhiilor săi, cu dragoste să angajază la sarcina conducătoare a acestei instituțiuni.

† Nicolae Grigorescu.

Nu tuturor cercurilor românești le va fi cunoscut numele din capul acestor șire; dar nici unul dintre oamenii cari au ilustrat neamul românesc, care să reprezinte însuși cel mai curat, și desăvârșit suflet românesc, nu s'a ridicat la înălțimea senină, a gingașului *Nicolae Grigorescu* decurând dispărut dintre cei vii.

Pictorul cel mai mare al neamului nostru, N. Grigorescu rămâne o stea luminoasă în viața culturală și artistică a neamului nostru nu numai prin desăvârșirea artei, ci mai ales prin sufletul, ce a turnat în pânzele sale.

Nu am avut și nu avem artist, în nici o ramură a manifestării sufletului omenesc prin artă, care să fi pătruns, să fi înțeles și redat atât de credincios, atât de simțit și atât de frumos, pe român, pe adevăratul român, — care formează chiagul de viață dătător, talpa existenței noastre — în înfățișarea sa adevărată, și artistică, a țaranului român.

Dupăcum G. Coșbuc și O. Goga, — apoi în parte noua plaiadă a distinșilor noștri scriitori în proză, își pleacă urechea, pentru a ascultă bătaia inimii țaranului și privesc fața și mâinile lui, fără a se pierde în reveria unor... *Rodice* imagine, așa și Grigorescu, acest măestru fără pereche, a fost, înainte de manifestarea conștientă pe terenul literar a curentului poporanist, reprezentantul tipic, conștient, mare, artist, prin pictură, a aceluia poporanism, prin minunatele sale plâsmuiri asupra țaranului român.

Pânzele sale au cucerit admirațiunea lumii mari artistice, — creând totodată o pictură românească.

Nu mulți dintre cetitorii acestor șire vor fi avut norocul de a vedea din artisticele pânze ale lui Grigorescu, dar pentru a înțelege, aprecia, și iubi pe acest artist, privilegiu s'a dat și mulțimii, prin educatoarele reproduceri, ce s'au făcut, pentru popularizarea operelor lui.*)

Grigorescu ne dă »Carul cu boi«, cu românul, care merge alături.

Și par'că ți-se deschide în față câmpia măreață românească, cu spicele ei de aur, cu drumul șerpuitor... Boii cu ochii lor blegi și pasul trăgănat... Românul domol la pas și îngândurat, mergând alături...

Apoi ciobănașul drăgălaș, visător, pe coate, și turma aceea... din care d'atâtea ori s'a săturat Constantinopolul...

Țărancele lui, gingașe »cu un fir de păpădie«, — după cuvântul unui poet; peisagiile bogate în flori și orizont senin, atâtea daruri dela Dumnezeu,

în mijlocul cărora apare românul blând, răbdător și visător în pas măsurat..

Dorobanț mai mândru decât al lui Grigorescu nu este; și bine i-se potrivesc versurile lui Alexandri: »...Român zice, viteaz zice!

Nimic nu i-a scăpat, acestui genial plâzmuitor de capo d'opere pe pânză, din ce este românesc, al neamului și al pământului românesc.

Țiganca cu pipa, țiganii corturari, și-au găsit idealizarea artistică în operele acesturi mare măestru.

Sufletul artistului Nicolae Grigorescu a vibrat la tot ce e românesc; artistul a redat în operele sale tot ce a ales sufletul său de artist din pozoabele pământului României, din frumusețile hărăzite de Dumnezeu, și i-a însoțit expresia... sufletului țaranului român,

Acesta a fost Nicolae Grigorescu, pe care în zilele acestea l-au dus la groapă, după dorința sa, cu carul cu boi..., pe cari de atâtea ori și atât de viu a știut să ni-i redea, să ni-i lase, în opera de glorie a picturii românești și de nemurire a marelui artist.

Cu pietate răsune numele lui *Nicolae Grigorescu* în graiul nostru, al tuturor.

S. Secula.

Un dujman puternic al nostru.

La cetirea titlului de mai sus, mulți vor cugeta, că va fi vorba de niște dujmani viețuitori. Avem noi Români și de aceștia destui, nu-i vorba; avem chiar și din sinul nostru mulți, cari lucră contra intereselor noastre, însă de acești dujmani nu ne temem atâta, ca de unul, care neconținut e în mijlocul nostru. Acesta lucrează pe sub ascuns, pentru ruina noastră, tocmai ca vermele, care roade la rădăcina unui pom. În contra acestui dujman trebuie să folosim armele cele mai bune, ca să nu se extindă.

Nu voiesc să preocup paciința cetitorului, deci întreb: Cine să fie acest dujman al nostru? Nimenea altul, decât indiferentismul.

Indiferentismul este izvorul celor mai multe rele de care suferă poporul român. Indiferentismul domnește la noi pe toate terenele. În treburi economice, culturale și sociale vei afla o doză bună de indiferentism. Azi cei mai mulți au în vedere numai interesele personale și materiale. Acestea sunt lucruri foarte regretabile, cu atât mai vârtos, că acest indiferentism domnește, nu numai la țaranul dela sate, ci chiar și la preoțimea și învățătorimea noastră (onoare esceptiilor).

Și pentru-ca să ilustrez mai bine starea indiferentismului, fie-mi permis a spune numai un caz concret.

În editura *Luceafărul* au apărut reproduceri bune „ilustrate“ din N. Grigorescu.

Să încep cu școala, căci aceasta este mai de lipsă, pentru popor și înaintarea lui.

De patru decenii încoace s'au înființat la noi o mulțime de școli, dar acest rezultat nu s'a ajuns pretutindenea din motivul, că avem lipsă de școală, ci în multe locuri s'a făcut, numai pentru a satisface legii, care impune această datorință fiecărei comune

Despre progresul școalelor noastre nu voi vorbi, pentru că-l cunoaștem cu toții, ci voi vorbi numai despre exteriorul, interiorul și despre frecventarea școalelor.

Dacă vom merge prin satele locuite de Români și ne vom uita la școlile noastre, după exteriorul, interiorul acestora și despre frecventarea pruncilor, numai decât ne vom putea face judecată, situație.

Eu cel puțin așa am experiat. Unde am văzut școală curată, adusă la rând și plină cu copii acolo atât preotul, cât și învățătorul sunt la înălțimea chemării. Iar unde am văzut școală murdară, dezlipită, neîngrădită și goală de copii (sunt și de acei învățători, cari își țin în sala de învățământ ciupă, var, ciubăr!), acolo, cu regret a trebuit să observ, că atât preotul, cât și învățătorul nu sunt la locul lor.

Apoi se mai și motivează neglijența, prin afirmațiunea că comuna e săracă și nu-i în stare să edifice și să repare. Aceasta nu-i adevărat. Cauza e indiferentismul. Nu-i de lipsă, să tot edificăm, ci școlile pe cari le avem, să le ținem curate. Acesta e lucrul principal. Lipitul la sate e eflin. Asemenea și varul. Cu preț de două coroane poți vârui o școală cât de mare. Dar să coste 5—10 coroane. Și dacă vom căuta protocoalele de spese. În tot locul vom afla figurând var preț de 2—10 cor. — pe hârtie — iar biata școală în multe locuri plânge după var.

Apoi ce caută ciupa în sala de învățământ? Într'adevăr e lucru urât, când sala de învățământ o folosim, pentru orice unelte. Aceasta nu e permis.

Tot astfel stăm și cu frecventarea pruncilor la școală. Numărul acestora în multe locuri e un număr de batjocură. Nu-i putem face impuneri țaranului nostru, pentru că nu cunoaște scopul școlii; știe el bine, că omul cărturar poate să ajungă la o stare mai bună, însă și aci indiferentismul joacă rolul principal.

La mulți învățători le place și le pare bine, dacă au cât de puțini copii la școală și în contra acelor, cari nu umblă la școală, nu fac nici o dispoziție.

Din indiferentism au izvorit asupra capului nostru toate relele. Dar până acuma, cu ajutorul lui Dumnezeu, de multe am scăpat și și față de noul proiect, noi dascălii, ne vom ști face datorința.

Ei, dar — după semne, eu așa socotesc — că nu se va amâna mult, până ce ne vom trezi cu un alt proiect, care va zice, că acea școală, care e murdară, nelipită, neîngrădită și nu corespunde legii, numai decât trebuie închisă. (Antistiile comunale au și început deja, pe aici a măsură școlile). În acest caz — ferească Dumnezeu — ce vom ști face? Ne vom putea face datorința? Nu, pentru că ce n'am putut face în decurs de 30—40 de ani, într'o clipă, nu vom fi în stare să facem.

Dacă am stat până cuma cu mâinile în sân și nu ne-am interesat decât de interesele noastre personale și materiale, măcar acum, când nori greoi se ridică asupra școalelor noastre, să ne punem neamănat pe lucru. Să adunăm tot crucerul și când vom avea o sumă de bani, acolo unde școala, nu corespunae legii, să edificăm, iar unde corespunde, să o ținem curată, până nu e târziu, căci toată speranța și viitorul nostru e școala.

Lumină, interes la orice întreprindere se cere și atunci dușmanul puternic, *indiferentismul* va peri dintre noi.

Miersig, la 1/14 Maiu 1907.

Iulian Pağubă,
învățător.

Dela Jafa la Ierusalim.

Călătorie de Dr. Badea Cireșeanu.

— Urmare —

Alți scriitori zic că palatul lui David și Solomon, a fost așezat în partea de răsărit a cetății și anume cam pe unde se află acum marea moschee a lui Omar. Aci se află templul lui Solomon, cu care era legat palatul imperial. Dar dacă a fost acest palat în partea de sud-vest, ori unde este acum moscheea lui Omar, se știe că în timpul acestor doi regi, întreaga această localitate, dela poarta lui David și până la templu era împodobită cu edificii împărătești. Pe aci erau grădinele și lucrurile minunate ale Ierusalimului; iar jos în valea Hinom pe unde acum este podul drumului ce duce la gară, în zilele lui David și Solomon, era o mare și adâncă scaldătoare de apă. Nici odată nu a avut Ierusalimul o împrejmuire mai tare, niște palate mai frumoase, grădini mai inverzite și lucruri mai minunate, ca în timpurile acestor doi stăpânitori. Și nici unul dintre domnitorii Sionului nu s'a potrivit în știință și înțelepciune cu David și Solomon. Numele acestora a fost laudat de toate neamurile de atunci și până acum. Aci în Ierusalim cântau corurile religioase întocmite de David; aci se aduceau bogatele jertfe la marele templu al lui Solomon; aci se da dreptate celor asupriți. Pentru aceea Sinodul din timpul lui David și Solomon, se cheamă în psalmi: „cetatea împăratului celui tare“¹⁾, sau buna cuviință a frumuseții²⁾, ori locul unde „se cuvine cântare lui Dumnezeu“³⁾. Orașul avea pe atunci cam vr'o 120.000 locuitori.

¹⁾ Ps. 47, 2.

²⁾ Ps. 49, 2.

³⁾ Ps. 64, 1.

În această cetate a compus David psalmii săi atât de frumoși și plini de duioșie; aci laudă el pe Iehova în strune și organe, și tot în Sion își plângea greșalele sale. Iar fiul său Solomon, în acest loc își întocmi faimoasele sale scrieri: Proverbiile, Eclesiastul și Cântarea cântărilor, pline de învățătură și frumusețe poetică, Pentru aceea scrierile lui David și ale fiului său, sunt admirate până astăzi de tot omul învățat și ne învățat. Ele sunt o comoară de știință, poezie și simțuri religioase.

4. *Căderea Ierusalimului.* După despărțirea regatului evreesc în două părți, întâmplată sub Roboam (an 962—946 a. Chr.), Ierusalimul rămase capitală numai a regatului Iuda. Cu timpul crescând populația orașului, se întinse și în afară de zidurile cetății și mai ales în partea nordică. Strălucirea de odinioară se întunecă și sărăcia apărui în golicunea ei. Cu toate acestea regele Iudei Hishia (an 724—697 înainte de Chr.) încungiuură și partea cea nouă a orașului cu ziduri tari din cauza năvălirii or asiriene; iar fiul său Manese (an 694—640 a. Chr.) mai adaogă și el la aceste întărituri. Acum dar, Ierusalimul se compunea din 3 părți; din Ierusalimul propriu zis sau mijlocul cetății, din cetatea lui David așezată în partea răsăriteană și din partea întărită de Hishia și Manese.

Regatul lui Iuda rămase posesorul templului, păstrând neștirbit cultul în tradițiile vechi ebraice. Acest regat mai fu întru câțva norocos și prin faptul că regii lui descendenți din seminția lui David, avură mai multă grijă de conducerea țării de cât regii lui Israil. Însă cu timpul și în regatul lui Iuda străbătura culte streine, pentru că în strămtorările cele grele poporul începui să peardă încrederea în Iehova, dela care așteptă învingerea și puterea. De aceea se siliră și în acest regat, marii prooroci Isaia (an. 758—709 a. Ch.), și Ieremia (an. 627—577 a. Chr.), ca să susțină prin autoritatea și stăruința lor religia veche în toată cu-rățenia.

Sub regii de mai târziu se încuibă luxul, moliciunea și înclinarea spre obiceiuri și culte păgâne. Toate muștrările profetice erau zadarnice; poporul mergea cu pași repezi spre cădere încât trebuia să se implinească următoarea profeție a lui Isaia cu subjugarea lui Iuda de către Asirieni: „Nu vă mai nevoiți a mă mângăia (zice Iehova), pentru desfrânarea poporului meu... a sosit ziua surpării zidurilor... văile tale s'au umplut de care de războiu și călăreții s'au așezat la poarta ta Ierusalime“. (Isaia 22, 4) Nabuhodonosor (Nebucadnezar) regele Babilonului impresură un an și jumătate Ierusalimul, bătui o armată egipteană care venea să dea ajutor cetății și apoi eroul din Babilon cuceri întregul Sion prin foamete. Prinse pe Zedechia ultimul rege din Iudea, îi scoase ochii și îl duse legat împreună cu cea mai mare parte a locuitorilor în robia Babilonului în anul 588 înainte de Hristos. După ce fu ars mărețul templu al lui Solomon și se dărâmară zidurile Ierusalimului, rămaseră în țară numai oamenii din poporul de jos ca să lucreze ogoarele. O parte din locuitori au plecat împreună cu proorocul Ieremia spre Egipt (Ieremia 42. 14).

(Va urma)

CRONICA.

Alegere de protopop în Buteni. Sinodul electoral protopopesc ținut Luni în 12 I. c. n. în Buteni sub președinția dlui comisar consistorial Ioan *Georgea* protopopul înului, a ales cu o majoritate de 46 voturi

(din 63) pe dl *Trăian Magier* de protopop al tractului. Contracandidații săi au întrunit, dl *Virgil Mihulin* 4 voturi și *Simeon Leucuța* 3 voturi.

Convocare. În virtutea §-lui 11 din statute și bazați pe dispozițiile adunării generale din anul precedent, convocăm a XVII a adunare generală ordinară a Reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale ort. române din protopopiatele Aradane I—VII. pe Joi și Vineri în 16/29 și 17/30 August a. c. în sala festivă a seminarului diecezan din Arad. Programa: Ședința I. (16/29 August), 1. La 7 ore a. m. se va celebra sfânta liturgie și chemarea Duhului sfânt. 2. Parastas pentru feritul fost prezident și prim membru de onoare *Teodor Geonța*. 3. Deschiderea adunării generale. 4. Constatarea prezențelor. 5. Prezentarea rapoartelor și exmiterea comisiunilor cenzurătoare. 6. „Principiile supreme ale Didacticei din punct de vedere istoric-critic“, disertațiune de *Dr. Petru Pipos* profesor preparandial în Arad. 7. „Proiect de procedură la propunerea desemnului în școala poporală“ de *Iosif Moldovan* inv. în Arad. Ședința II. (17/30 Aug. a. c. 9 ore a. m.) 8. „Elemente străine în limba română“ disertațiune de *Ioan Costa* profesor preparandial în Arad. 9. „Despre pedepse“, disertațiune de *Petru Bincici* învățator în Ilteu. 10. „*Cornelia* mama *Grachilor*“ prelegere practică de *Dșoara Elena Murgu* învățătoare în Chitighaz. 11. Referada comisiunilor. 12. Propuneri și interpelări. 13. Fixarea timpului și locului pentru adunarea generală proximă. 14. Apel nominal și legitimarea certificatelor de prezență. 15. Exmiterea comisiunei de autentificare. 16. Încheierea adunării generale. Arad, din ședința comitetului central, ținută la 26 Iuliu (8 August) 1907. *Iosif Moldovan* prezident. *Dimătrie Popovici* secretar general.

NB. — După prima ședință va fi prânz comun în restaurantul „*Frații Lang*“ din strada *Foray*, (de persoană 2 cor. 50 fil.) — La 3 ore p. m. excursiune cu tramvaiul la fabrica de spirt a „*Fraților Neuman*“ și la fabrica de vagoane. La 8 ore seara, concert și petrecere de joc în casa națională. — Ceice doresc a lua parte la prânzul comun și la excursiune, sunt rugați, a se însinua prezidiului cel mult până în 14/27 August. — Conziderând împrejurarea că aproape toți membrii Reuniunii călătoresc cu motoarele căilor ferate „*Arad Csanádi* și *hegyaljai*, certificate cu preț redus nu sau ezoperat.

Cătră onorații domni preoți și învățători români din patrie. Mai mulți meseriași de diferite brezle în Timișoara sau adresat subscrișului spre ale află băeți de pe sate, cari s'ar aplică ca învățăcei (șăgârți). DD. preoți și învățători vor face mare serviciu cauzei comune-naționali, interesându-se a află prin comunele lor băieți în etate de 11—14 ani, să fie deplin sănătoși, pe cari i-am putea imediat aplică la meserii. Sunt pe la satele noastre românești mulțime de băeți parte săraci parte orfani, cari în loc de ai lăsa să crească niște măturători de stade prin orașe, servitori pe la pâlincăriile jidaniilor sau ai vedeă pustalii, mai bine să-i aplicăm la meserii.

Puțină bunăvoință din partea Domnilor preoți și învățători, și am făcut mult pentru cauza noastră comună. Aștept prețuitul aviz, totodată că acei băeți cari ar fi aplicabili la meserii, afară de limba maicei, mai vorbesc și o altă limbă sau ba, și că aceia știu ceti și scrie sau ba. Timișoara-Fabric în 12 August 1907. *Emeric Andreescu* inv. în penz., strada *Muszlay* 23.

Înmormântarea lui Grigorescu. Înmormântarea regretatului Grigorescu a avut loc în 7 Aug. n., la 4 ore. Corpul său fusese pus în atelier, pe o laviță

acoperită cu covoare naționale. Nici un decor străin, nici o podoabă întunecoasă; artistul a vrut să moară, dupăcum a trăit, în seninătate și în lumină!

Conform ultimei sale dorințe, corpul lui Nicolae Grigorescu a fost transportat la ultimul-i lăcaș, într'un car tras de boi, aceia cari au fost reproduși de atâtea ori în pânzele lui.

Înmormântarea patriarhului Brancoviciu. Rămășițele pământești ale patriarhului sârbesc Brancoviciu au fost puse spre odihnă veșnică Duminecă înainte de amiază, în biserica de sus din Carloviț. Iată amănuntele cari se comunică despre înmormântarea patriarhului: Preoțimea gr. or. sârbească din Ungaria toată, care s'a prezentat într'un număr mare la înmormântare, a primit în mod festiv pe reprezentantul împăratului și regelui Francis Iosif I., pe generalul comandant de corp din Zagreb. La înmormântare au mai luat parte reprezentanții regelui sârbesc și ai guvernului ungar. O mulțime imensă a luat parte la ultimul drum al patriarhului. Serviciu divin a fost oficiat de trei episcopi și o mulțime de arhimandriți, preoți, etc. Au ținut vorbiri funebre episcopul Nicolici și Pacraț, din partea clerului, și profesorul de teologie Urusovici, din partea mirenilor. Sierul a fost purtat de preoțime și așezat în cavoul zidit de Brancovici, la biserica de sus din Carloviț. La mormânt a vorbit însă un profesor.

Un învățător și cultura română. Reproducem mai la vale copia scrisorii unui învățător român adresată dlui Dr. N. Oprean, președintele secțiunii S. Miclăuș a Asociațiunii: Stimate domnule director al despărțământului! Dacă lista de subscriere Vi-se retrimite goală, să nu Vă suprindă, căci timpul luminilor în care ne aflăm nu mai permite a presupune, că un popor se află în necultură.

Poporul nostru nu mai are lipsă de conducători sau foculari prin cari și dela cari ar putea să-și însușască cultură. El este cult, apt și dexter întru toate.

Țăranul astăzi nu mai aleargă la avocat, el știe să-și facă contracte, cvitanțe, acuze ori instanțe și dacă mai ajungem zece ani cu atât — mai vârtos nu o să aibă lipsă, căci le vor ști face și în limba statului.

Îndeosebi bebanii noștri nu au lipsă de mai multă cultură, pentrucă, durere, — Vi-se remite lista goală.

Beba-veche, la 1 Aug. 1907. — Cu tot respectul Ioachim Muntean, m. p. inv.

Lăsăm publicului aprecierea cazului.

Noua lege școlară. În tipografia diecezană din Arad, apare în zilele proxime „legea școlară“ despre relațiunile de drept ale școalelor și despre salariile învățătoarești. Prețul 2 coroane.

Necroloage. Cu inima frântă de durere Vă facem cunoscut, că prea iubita și neuitata noastră mamă, soacră și bunică, văd. Barbara Antonescu născută Beck după suferințe grele, îndurate creștinește, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Părintelui ceresc, Duminecă în 11 l. c., la oara 2 din noapte în etate de 48 ani, în Cuvin. Scumpele rămășițe pământești ale neuitatei noastre sau transportat la capela familiară din cimiterul de jos din Arad și s'au așezat Marți în 31 Iulie (13 August) a. c. la oara 2 p. m., spre vecinica odihnă în cripta de acolo. Arad-Cuvin, 29 Iulie (11 August) 1907. Dormi în pace scumpa noastră! Georgina Lugojan n. Antonescu, Virgil Antonescu, Camil Antonescu ca fiică și fii. Victoria Antonescu n. Dimitrescu, Trifon Lugojan, ca noră și ginere. Adriana Rațiu, Letiția Rațiu, ca nepoate (de fiică).

— Cu inima frântă de durere anunțăm încetarea din viață a neuitatului nostru tată, socru și consăngean Petru Avrămuțiu inv. penz., după un morb scurt și greu, împărțit cu sf. Taine și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 27 Iulie (9 August) la 5 ore d. m. în etate de 51 ani. În mormântarea celui adormit s'a săvârșit după ritul bisericii gr. orientale Duminecă în 11 August la 4 ore d. m. Beiuș, în 9 Aug. n. 1907. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvântată! Cornelia Avramuțiu mărit. Ștefan Ghimbeșian ca fiică și ginere. Felicia și Corneliu nepoței.

Concurs.

Cu provocare la înalta înecuvîntare conzistorială de sub Nr. 4462 din 27 Iulie v. a. c., se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Bis. și Școala“, pentru vacantele parohiei de **clasa III-a Crivobara, T. Hodoș și Topla.**

Emolumentele împreunate cu postul de paroh din *Crivobara* sunt: a) sesiune parohială de 32 jugăre pământ arător, cu intravilan de $\frac{1}{2}$ jugăr, fără casă însă; b) întregire dela stat după cvalificația celui ce se va alege; c) stolele uzuatate, anume: dela cununie 2 cor., dela botez 40 fil., dela înmormântare de prunc până la 7 ani 1 cor. 20 fil., ear dela 7 ani în sus 2 cor. și cu intrare în biserică 3 coroane, pentru stare pe drum 40 fileri, pentru un evangelist 2 coroane, pentru predică la mort 2 coroane, pentru slujirea pomenei 20 fil. și totatăta pentru slujirea hainelor de pomană, pentru liturgie de mort 40 fil.; pentru sfințirea unei case noauă și a unei fântăni câte 1 coroană; pentru feștanie la casă 40 fileri; pentru liturgie de vii 40 fil. pentru slujba marelui Vasilie 80 fil. iar pentru slujbi comune 20 fil.; pentru extrase matriculare 2 cor. și pentru informațiune familiară 4 coroane.

Cu cel din *T. Hodoș*: a) sesiune parohială de 30 jugăre și intravilan de $\frac{1}{2}$ jugăr cu casă parohială; b) stolele uzuatate; c) întregirea dela stat după cvalificația celui ce se va alege și d) birul preoțesc: de fiecare casă o măsură de bucate, parte grâu parte cucuruz.

Cu cel din *Topla*: a) sesiune parohială de 32 jugăre; b) întregire dela stat după cvalificația celui ce să va alege și c) stolele uzuatate.

Se observă că, în toate trei parohiile, sarcinile publice după sesiuni le poartă ceice vor fi aleși.

Reflectanții la aceste posturi de parohi, petițiile concursuale, instruate cu documentele prescise pentru parohiile de clasa a treia, au să le adreseze respectivelor comitete parohiale, pe calea oficiului pprezviteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megye), și în lăuntru terminului concursual, să se prezinte în vre-o Duminecă ori în vr'o sârbătoare în sf. biserică din parohia la a căreia post de preot reflectează, spre a-și arată desteritatea, în cântare și tipic, eventual în predică și în slujire.

Belinț, în 31 Iulie v. 1907.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei a II-a din **Bârsa**, devenită vacantă prin strămutare, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: uzufructul unei grădini și a unei sesiuni de pământ; drept de pășunat pentru 32 vite; birul și stolele îndatinatate din parohia sa, care se începe dela N-rii de casă 249, 225, 174 și 78 până în

valea Hodișului; congrua după evaluarea celui ales; venitele obicinuite la sf. biserică se împart între ambii preoți din comună. Casă parohială nu este; dările le va suportă cel ales.

Parohia c de **cl. II-a**, conform staverii Ven. Consistor de sub Nr. 2398/1907.

Aleșul va fi îndatorat a catehiză în ambele școli fără vre-o remunerație dela parohie.

Doritorii de a ocupa această parohie, sunt poștiți ca recursile ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, să le substearnă P. On. Oficiu ppeșc gr. or. rom. din Bultyin (com. Arad) având a se prezenta, în careva Duminecă ori sârbătoare și în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 15/28 Iulie 1907.

Ioan Popovici
preot. președinte.

Terentie Popa
învățător not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala I gr. or. rom. din comuna **Apateu** protoprezviteratul Ienopolei se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“.

Dotățiunea împreună cu acest post este afară de locuință cu 3 chilii, cuină, cămară, grajd și grădină: 1. În bani gata 600 coroane; 2. Dreptul de pășune a 2 vite sau de nu are vite despăgubire 32 coroane; 3. 3 orgii de lemne pentru învățător; 4. Pentru conferințe 20 coroane; 5. Paușal de scripturistică 10 cor.; 6. La înmormântări unde va fi poștit 1 sau 2 coroane.

Doritorii de a ocupa acest post au să producă: 1. Extras de botez, adevărind, că este român de religie gr. or.; 2. Absolutor preparandial; 3. Testimoniu de calificare învățătorescă; 4. Atestat despre serviciul neîntrerupt prestat ca învățător până acuma; 5. Declarațiune, că pe baza serviciului neîntrerupt de când își formează pretenziune la cvinevenal? Învățătorul ales este obligat a conduce strana și a instrui elevii în cântările liturgice bisericești.

Recurenții au a-și substerne petițiunile lor Prea On. Oficiu protoprezviterat în Ienopolea (Borosjenő), iar până în ziua alegerii a se prezenta în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial ținută în 8/21 Iulie 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci vacantă din **Șistaroveț** (ppopiatul Lipovei) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foia oficială „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1) În bani gata 600 cor; 2) 4 iugăre pământ parte arător parte fânațe; 3) Pentru lemne la învățător 120 cor; 4) Pentru încălzirea salei de învățământ 16 m. lemne; 5) Pentru coferența 20 cor; 6) Pentru scripturistică 10 cor; 7) Despre cvartirul învățătorului se va îngrija comuna bisericească.

Recursile ajustate cu documentele recerute sunt a se înainta la P., O., oficiu protoprezbiterat al Lipovei. Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf., biserică din Șistaroveț spre a-și

arăta dexteritatea în cant și tipic. Reflectanți cu aplicațiune de a conduce corul vocal, vor fi preferiți.

Dat din ședința comitetului parohial în Șistaroveț la 22 Iulie 4 August. 1907.

Comitetul parohial

Moise Suricescu
preș. com. par.

George Adoc
not. adhoc.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea* protoprezviter.

—□—

1—3

Conform ordinațiunii Venerabilului Consistor de dto 28 Iunie v. a. c. Nr 3674/907 se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din comuna **Gross**, cottul Caraș-Severin, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1) Bani gata 394 cor. 2) De fiecare Nr de casa 16 cupe cucuruz sfărâmat. 3) 4 lugh. catastrale pământ fânaț. 4) Scripturistica 6 cor. 5) Conferința 10 cor. 6) Lemne 32 metri în preț de 32 cor., din care are a se încălzi și sala de învățământ. 7) Cvatir cu grădină.

Doritorii de a ocupa acest post se avisează, ca recursile ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Gross să le trimită P. O. oficiu pprezbiterat în Lipova, iar în răstimpul cău concursul este deschis, să se prezenteze în sf. biserică din Gross, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Gross la 26 Iulie (8 August) 1907.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea* protoprezviter

—□—

1—3

Prin penzionare devenind vacant postul de învățător dela școala gr. or. rom. din **Cheresig**, — protoprezviteratul Orăzii-mari — pentru îndeplinirea acestui post se escrie concurs cu termen de alegere pe **8/21 Septembrie** 1907. Emolumentele sunt: 1. În bani gata 146 cor., din cari va avea a încălzi și sala de învățământ. 2. Pământ arător 13 jug. catas. prețuit în 312 cor. 3. Bucate 18 cubule (12 cubule grâu de pâne, 6 cubule cucuruz) prețuit în 80 cor. 4. Porțiuni de fân 95, prețuite în 40 cor. 5 Cvatir cu 2 chilii, cuină, cămară și supraedificatele de lipsă precum și grădină de legume. 6. Stolele cantonale dela funcțiunile obveninde.

Contribuțiunea după pământul învățătoresc o va solvi alesul învățător.

Să notează că dela recurenți se recere ca să fie în stare a înființa și conduce cor vocal, dreptaceea întărirea definitivă a învățătorului ales va urmă numai după un an, dacă în decursul aceluia va înființa cor vocal.

Recursile ajustate conform §-lui 61 din „Reg.“ adresate comitetului par. din Cheresig, să se trimită până la 5/18 Sept. a. c., subscrisului în Oradea-mare, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala*, protopop insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de inv. cantor din **Madrigești** (protoprezviterul Halmagiului) prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata din cassa culturală 3 0 cor. 2. În naturale 4 șinice grâu 4 șinice cucuruz prețuite în 72 cor. 3. Lemne de foc 8 stângeni (5 stângeni pentru învățător 3 pentru încălzitul școlii) prețuite în 80 cor. 4. Spese de conferințe 10 cor. 5. Scripturistici 5 cor. 6. Venite cantonale 10 cor., cari toate la olaltă fac 495 cor. 7. Întregirea dotației și cvincevenalele se vor cere dela stat conform art. de lege XXVII din 1907.

Se observă ca alegândul învățător până la edificarea școlii va avea singur să se îngrijească de locuință căci sala de învățământ e în casa pe chiriă cam deodată.

Alesul va avea să țină regulat și școala de repetiție și să conducă strana în biserică.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor ajustate conform regulamentului și adresate comitetului paroh. în termenul de sus P. O. Oficiu pprezv. în Nagyhalmagy. Iar sub durata concursului vor avea să se prezinte vre-odată în sf. biserică din Madrigesti spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic făcându-se astfel cunoscut poporului.

Madrigesti 4 Aug. n. 1907.

George Leuca
preot, preș. com. par.

Isaia Popet
not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

În senzul ordinului Consistorial din Oradea-mare de dt. 28 Iunie a. c. Nr. 1430/B. 1907 pe baza § 18 alinia ultimă din regulamentul pentru parohii pentru deplinirea postului de paroh din **F. Bator** pprezvitatul Tinței ctul Bihar se escrie concurs din oficiu cu termen de alegere pe ziua ce cade sârbătoarea: „*Tăierea capului Sft. Ioan bot.*“ pe lângă următoarea dotațiune: 1) Cvarțir liber cu un intravilan de 975 □. 2) Una crompte estravilană; 3) Pământ arător 15 jugăre 1386/1600. 4) 16 $\frac{1}{3}$ competență de imas și cea din pădure ce compete după aceasta. 5) 30 lire de cucuruz sfârmat dela fiecare casă. 6) Stoalele indatinat.

Toate aceste la olaltă la întregirea dotațiunei preoțești s'au estimat la suma de 784 coroane 78 fileri.

Parohia e decretată de clasa primă deci dela recurenți se recere cvalificațiune **clasa primă.**

Alesul va avea să concurgă la penziunea emeritului paroh Vasile Suci, câțva trăi acesta, din venitele parohiale mai sus expuse, anualminte cu suma de 465 coroane 65 fil., și va fi îndatorat să susțină catehizațiunea la toate școlile din comună fără ca să poată pretinde dela parohie altă remunerațiune.

Reflectanții la acest post, recursurile lor ajustate conform regulamentului au să le prezenteze adresate comitetului parohial subscrisului protoprezviter și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din F. Bator spre a-și arăta dexteritatea în celea rituale.

Méhkerék 25 Iulie (7 Aug). 1907.

Nicolae Roxin protoprezv. tractual.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător dela școala gr. or. rom. din **Coșd** protoprezviteratul Tinca devenită în vacanță în urma abdicării învățătorului George Matea se escrie concurs, cu termen de alegere **29 August (11 Sept.)** 1907 pe lângă următoarele Emolumente și anume: 1) Bani gata 600 cor. 2) 6 jugere de pământ în folosință computeate cu 200 cor. 3) $\frac{1}{4}$ jugăr grădină de legume. 4)

24 cor., pentru 1 stângin de lemne pentru învățător ear pentru încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească 5) Cvarțir foarte acomodat și supraedificatele de lipsă. 6) Venitele cantonale dela mort mare 80 fil., mic 40 fil., feștanie, maslu și cununie câte 80 fil. 7) Cvinevenalul il va căpăta după 5 ani de serviciu.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ași înainte rugările cu toate documentele conform legii și regulamentului pe calea M. On. Oficiu protopopesc în Micherechiu și tot odată până sub durata concursului a se prezentă în sf. biserică din Coșd spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținut în Coșd la 15/28 Iulie 1907.

Aurel Roxin.
preș. com. parohial.

George Matea,
notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2—3

Prin penzionare devenind vacant postul de învățător dela clasele III, IV, V și VI de băeți din comuna **Egris** (Egres) comitatul Torontál prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicațiune.

Emolumentele sunt: Salar fundamental în bani 600 coroane; 36 chible grâu; Cortel în natură cu intravilan de 400 stângini □ cu curte cu tot; doua chilli, cuină, cămară, grajd, șopru și cocină; vâruirea cortelului din lăuntru are a o face alesul cu spelele sale; Pentru conferențele învățătoarești când va participa anualminte 10 coroane; la înmormântări 1 cor., la săraci gratis; Alegândul va avea să împlinească și să conducă cântările bisericesti în strana de dreapta și a se îngriji de școlari pentru ai instrua în responsurile de cântări rituale — se recere dela alegându-l ca să instrueze și se conducă cor vocal; se pretinde pe lângă cvalificațiunea învățătoarească să aibe 4 clase medii, iar la caz dacă nu vor recurge de acestia se admit și recurenții cu mai puține pregătiri. Recursurile instruite cu toate documentele prescise de lege și adresate comitetului parohial au să se aștearnă Prea On. Domn Paul Miulescu protopop și inspector școlar în Comloșul-mare (Nagy-Komloș, Torontál) iar până la alegere are să se prezinte în sfânta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic. Alegândul va avea să intruieze și școala de repetiție cu băeții deobligați.

Din ședința comitetului parohial ținută la 20 Iulie (2 August) 1907.

Gavrilă Cionca,
președinte.

Panaiot Boerescu,
not. com. paroh.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Gurani-Cociuba** — tractul Vascoului prin aceasta să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 200 cor., 8 cubule bucate à 12 cor., 200 porțiuni fân à 60 fil., 200 fuioare à 20 fil., 32 metri lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 4 cor. Venite accidentali 14 cor.

Ceice doresc a reflectă la acest post sunt poftiți a-și trimite rugările lor instruate conform regulamen-

Supliment la „Biserica și Școala“ Nr. 32.

tului și adresate comitetului parohial subsemnatului în Segyest p. Rieny, iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare să pot prezenta la sf. biserică spre a să face cunoscuți poporul.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, administr. ppopesc.

—□— 2-3

În urma hotărârii Vener. Cons. de dtul 19 Iulie 1907 Nr. 1733 Șc. se escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă din **Parhida**, protopopiatul Orășimari cu termen de alegere pe **26 Aug. (8 Sept.)** 1907. Emolumentele sunt: 1) în bani gata 600 cor. plătiți în rate treilunare, 2) dela fiecare elev jumătate măsură de bucate, de tot 10 cubule à 10 cor. 100 cor. 3) Venitul cantoral (după calculul mediu alor 5 ani) 100 cor., 4) Pentru școala de adulți dela comuna politică 30 cor., în caz de sistarea ajutorului dela comuna politică, comuna bisericească nu să deobligă a plăti aceasta sumă, 5) cortel cu grădină de legumi. Alesul se va întări numai după un an de probă.

Recursele ajustate conform § lui 61 din Regulament adresate comitetului parohial din Parhida, să se trimită până la 24 Aug. (6 Sept.) a. c. subscrisului în Oradea-mare, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică de acolo spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Cvivenenul să pune în prospect numai după serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va avea să alature la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar

—□— 2-3

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătoresți în tractul Beiuș se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Dușești* cu salar de 400 cor. stole cantorale, grădină și lemne de foc.
2. *Coșdeni* 300 cor. grădină de legumi lemne și stolele cantorale.
3. *Remete*, 200 cor. grădină și lemne.
4. *Albești-Hidiș*, 300 cor. stole și grădina.
5. *Pomezeeu-Spinuș*, 300 cor., grădină, lemne și stole cantorale.
6. *Căbești*, 600 cor., grădină, stole și lemne de foc.
7. *Pociovești*, 400 cor. computat și folosirea unui pământ de 10 jugere stole, lemne și grădină.

Se observă că la toate comunele se vor pune la cale rugări pentru întregirea salarului dela stat conform legilor în vigoare.

Recursurile sunt a se trimite în termenul prescris ajustate cu documentele recerute.

Beiuș, 23 Iulie 1907.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilin Papp*, protopop.

—□— 2-3

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de **clasa III-a Dumbrăvani-Broaște**, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Dela comuna Dumbrăvani bir 1 cor. 20 fil. dela casă, iar dela Broaște 4 jugere pământ arător, dela înmormântări mari 4 6 coroane, dela înmormântări mici 2 cor., pentru botez 80 fil., pentru cununie 3 cor., pentru liturgie 1 cor., pentru 1 extras de botez 2 cor., pentru 1 stâlp 2 cor., pentru Evangelia lui Lazar 1 cor., pentru sfeștanie 80 fil., întregire dela stat pentru

preoții sub 8 clase 753 cor., 12 fileri, iar pentru cei cu 8 clase 1453 cor., 12 fil. De cvartir se va îngriji cel ales.

Ceice doresc a reflectă la aceasta parohie sunt poftiți a-și înaintă rugările instruate conform prescrierilor §-lui 13 din Statutul Organic, adresate comitetului parohial, subsemnatului în Segyest, p. u. Rieny, c. Bihor, iar cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arată dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. protopopesc.

—□— 3-3

Pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătoresți din tractul Vașcăului, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“:

1. *Dumbrăvani-Broaște*, salar 300 cor. cvartir, grădină și eventuala întregire dela stat.
2. *V. Săliște*, salar în bani 190 cor. 8 cubule de bucate à 12 cor., 8 stângini de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 12 cor., pentru cantorat 40 cor. și cvatir.
3. *Leheceni*, în bani 160 cor., 8 cubule bucate à 12 cor., 8 stângini de lemna, din cari se va încălzi și sala de învățământ à 12 cor., un pământ, prețuit în 30 cor., pentru cantorat 20 cor. și cvartir.
4. *Ferice*, salar în bani 208 cor., 5 cubule de bucate mestecate à 10 cor., 130 porțiuni fân a 80 fil. 130 iții fasole à 10 fil., 130 fuioare à 20 fil., 16 metri de lemne à 2 cor. 50 fil. și cvartir.
5. *Șteiu*, salar în bani dela comună 400 cor., iar dela stat 200 cor., cvartir și grădină.
6. *Tărcăiță*, salar în bani dela comună 400 cor. și întregire dela stat 400 cor., cvartir și grădină.

Cei ce doresc a ocupa vre-o una din aceste stațiuni sunt poftiți a-și înaintă rugările lor, instruate conform cerințelor regulamentari, și adresate comitetelor parohiale, subsemnatului în Segyest p. u. Rieny cottul Bihar, iar în vre-o Duminecă ori sărbătoare a se prezenta la aceea s. biserică, care aparține comunei unde vrea să recurgă, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. pprezviter.

—□— 3-3

Se publică concurs, pentru îndeplinirea definitivă a stațiilor învățătoresți din:

1. *Chisindia*, cl. inf. cu venite: în bani 440 cor. 9 jugh. pământ extrav. 80 cor.; lemne 8 stângeni și pentru sala de învățământ, venite cantorale sperative 50 cor.; scripturistică 6 cor.; conferința 20 cor. și grădină.
2. *Minead*, în bani 200 cor.; 4 Htl. grâu, 4 Htl. cucuruz; pentru scripturistică 5 cor., pentru conferință 6 cor., 5 stângini de lemne la școală și sala de învățământ, cvartir și grădină.
3. *Mustești*, în bani 181 cor., pământ extravilan 6 jugh. 45 cor., fân 15 cor., 6 șinice grâu 60 cor. și 6 șinice cucuruz 48 cor., 8 stângini de lemne și pentru sala de învățământ, pentru scripturistică 8 cor., conferință 16 cor., cvartir, grădină și venite cantorale, întregirea dela stat.
4. *Nădălbști*, în bani 120 cor., 4 stângini de lemne; 6 șinice bucate; cvartir, grădină și întregirea dela stat.
5. *Neagra*, în bani 200 cor., 4 șinice grâu, 4 șinice cucuruz 32 cor., pentru lemne și pentru sala de

învățământ, venite cantorale circa 20 cor., scripturistica 4 cor., cvartir și grădină, întregirea dela stat de 200 cor.

6. *Păiușeni*, în bani 330 cor., pentru conferință 20 cor., pentru scripturistica 10 cor., curatoratul 48 cor., 32 metri lemne și pentru sala de învățământ, ajutor dela stat 200 cor.

7. *Roșia*, în bani 240 cor., 5 șinice grâu 60 cor. 5 șinice cucuruz 50 cor., spese de conferință și scripturistica 18 cor., lemne 4 stângini 80 cor., cvartir și grădină, întregirea dela stat 370 cor.

8. *Slatina*, în bani 200 cor., bucate computeate în 100 cor., lemne, cvartir și grădină în natură, pentru conferință 8 cor., scripturistica 4 cor., întregirea dela stat 425 cor.

9. *Susani*, în bani 160 cor., 6 șinice bucate, 4 stângini de lemne, 2 măsuri păsulă, pentru scripturistica și conferință 16 cor., cvartir, grădină și întregirea dela stat în sumă de 493 cor.

10. *Voivodeni*, în bani 200 cor., lemne 4 stângeni (și pentru sala de inv.); pentru scripturistica 1 cor. conferință 24 cor.; venite cantorale (înmormântări mici 50 fil., mari 1 cor., ear liturgie 2 cor.), cvartir și grădină, și întregire dela stat de 200 cor.; vor fi preferiți, cari vor dovedi, că posed cunoștința notelor, spre a putea conduce corul esistent.

Sarcinile publice le vor suporta cei aleși.

Ajutoarele dela stat staverite deja se vor esopera pentru învățătorii cvalificați, dela ziua introducerii lor și tot dela stat se vor cere și cvinvenalele.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne oficiului protopopesc gr. or. rom. din Butyiu (com. Arad), până incluzive la **16/29 August** a. c., având până la alegere a se prezentă, în careva Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică din comuna la care a recurs, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Buteni, la 14/27 Iulie 1907. *Comitetele parohiale.*

În conșelegere cu: *Ioan Goorgia* pprezv. adm. ppesc.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În conformitate cu concluzul Vener. Consistor diecezan din Arad pe baza planului și proiectelor de spese aprobate cu Nr 3792 din 1907 să escrie concursul de licitațiune minuendă pentru acoperirea din nou cu țigla și alte renovari mai mici a biserici și a școalei din **Brusturi** (protoprezviteratul Halmagiului) cu prețul de exclamare peste tot în sumă de 1692 cor. 55 fil. Licitațiunea se va ținea în Brusturi pe ziua de Luni **13/26 Aug.** a. c. la oarele 10 a. m. în localitatea școalei din loc.

Licitanți au să depună cu începerea licitațiunii vadiu 10% din prețul de exclamare adecă: 169 cor. 25 fil în numărar sau în hârtii de valoare acceptabile.

Planul, proiectul de spese și condițiunile de licitație se pot vedeă la oficiul parohial din Brusturi.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angajă pe acel întreprinzător dintre reflectanți în care va avea încrederea mai mare.

Licitanții nu au dreptul de a pretinde nici un fel de spese pentru participarea la licitațiune.

Brusturi în 20 Iulie 1907.

Nicolae Budugan
preș. com. paroh.

Traian Nicodin
not. c. paroh.

În conșelegere cu: *Cornel Lazar* pprotoprezviter.

—□—

1 1

În conformitate cu concluzul Ven. Consistoriu diecezan gr. or. român din Arad de dto. Arad 17/30 Iulie 1907 Nr 3749. să publică licitațiune minuendă pentru renovarea S. Biserici gr. or. române din comuna **Petriș** protoprezviteratul M. Radna cu prețul de exclamare 2281 cor. 28 fil pe ziua de **12/25 Aug.** 1907 la 3 ore d. m. în localitatea școalei din loc.

Licitanții au să depună ca vadiu 10% din prețul de strigare sau în numerari, sau papir de valoare. Preliminariul de spese și condițiunile de licitare să pot vedeă la oficiul parohial din loc. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrarea spre esecutare aceluia-și dintre licitații, în care va avea mai multă încredere. Licitanții nu-și pot formă drept, de a pretinde călătorie și diurne pentru participare la licitație.

Contractul incheiat pentru întreprinzători va fi valabil după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Ven. Consistoriu diecezan.

Din ședința comitetului parohial gr. or. român din Petriș ținut la 3/16 Iunie 1907.

Ioșif Cimponeriu
preș. comitet.

Ioan Poponici
notariu. comit.

—□—

1—3

Pe baza incuviințării V. Consistor Nr. 4028/907, prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea școalei a doua confes., rom., din **Zarand**, (com. Arad), ca termin pe ziua de **6/19 August** a. c., în sârbătoarea Schimbarea la față a Domnului la oarele 2 p. m. în sf. biserică. Prețul de esclamar 13611 cor. 98 fil. Doritorii de a licită au să depună în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 10% dela prețul de exclamare.

Întreprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angajă pe acel reflectant, n eare va avea mai multă încredere.

Planul, precum și preliminarul de spese, se pot vedeă la oficiul parohial din loc.

Contractul incheiat pentru întreprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericească însă numai după aprobarea Ven. Consistor. Zarand, 22 Iulie 1907

Comitetul parohial.

—□—

2—3

Pe baza concluzului Ven. Consist. gr. or. rom. din Arad Nr. 2973/901 și 437/902 pri aceasta se publică licitațiune minuendă pentru edificarea unei sale de învățământ la azilul nostru confesional din **Socodor** tractul Chișineu (Kisjenó) cu prețul de exclamare 3376 cor. 97 fil., pe ziua de **15/28 August** a. c. la 2 ore p. m. în localul școalei I. din loc. — Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul exclamării. — Planul preliminarul și condițiile se pot vedeă la oficiul par. din loc.

Întreprinzătorul n'are drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Socodor la 15/28 Iulie 1907.

Aurel Popa
preș. com. par.

Ioan Crișan
not. com. par.

—□—

3—3